

JOCS FLORALS
DE BARCELONA
2023



JOCS FLORALS DE BARCELONA 2023

Saló de Cent, 10 de maig

JOCS FLORALS DE BARCELONA 2023

© de l'edició, Ajuntament de Barcelona. Institut de Cultura
© dels textos: els autors

Disseny gràfic: La Japonesa
Correcció de textos: Linguaserve I.S. S.A.
Impressió: Uan-tu-tri

Consell d'Edicions i Publicacions de l'Ajuntament de Barcelona:

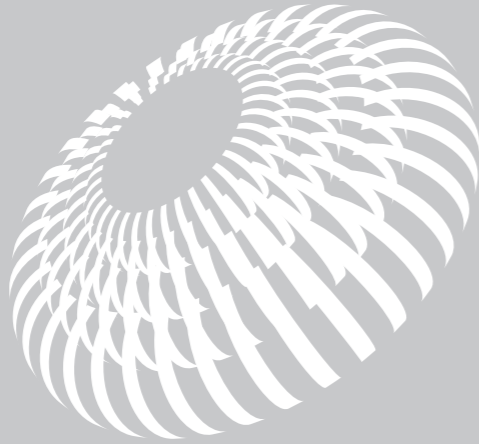
Jordi Martí Grau, Marc Andreu Acebal, Águeda Bañón Pérez, Xavier Boneta Lorente, Marta Clari Padrós,
Núria Costa Galobart, Sonia Frias Rollon, Pau González Val, Laura Pérez Castaño, Jordi Rabassa Massons,
Joan Ramon Riera Alemany, Pilar Roca Viola, Edgar Rovira Sebastià i Anna Giralte Brunet.

barcelona.cat/jocsflorals
barcelona.cat/barcelonallibres

Dipòsit legal: DL B 7660-2023



**Ajuntament
de Barcelona**



BASES

PREMI DE POESIA JOCS FLORALS DE BARCELONA 2023

L'Ajuntament de Barcelona convida els ciutadans i les ciutadanes a concórrer al Premi de Poesia Jocs Florals de Barcelona 2023.

PREMI

S'atorga un únic premi al millor recull de poemes en llengua catalana de tema lliure.

Aquest premi està dotat amb 9.000 euros, import sobre el qual s'ha de practicar la retenció establerta per la normativa tributària vigent, i l'obra es publicarà posteriorment a la col·lecció albatre de LaBreu Edicions, que signarà un contracte amb l'autor o autora, i recollirà l'abast dels drets de propietat intel·lectual que se'n derivin.

BASES

Base primera. Els treballs que optin al premi han de ser originals, inèdits, de poetes vius, d'una extensió similar a la d'un llibre convencional de poesia i d'un mateix autor o autora.

Només es pot presentar un poemari per autor o autora.

A la portada dels treballs hi ha de constar el títol de l'obra i, a l'interior, el nom i els cognoms de l'autor i les seves dades de contacte.

Si algun dels poemes del recull han estat publicats, l'autor o autora ha d'indicar quins són i on s'han publicat. En cap cas, però, el nombre de versos que hagin estat publicats no pot superar el deu per cent de la totalitat de versos de l'obra.

Base segona. La presentació d'un treball implica la presumpció de la seva autoria. És responsabilitat de qui hagi presentat el poemari tota reclamació que pugui sorgir amb relació a l'autoria.

A aquests efectes, l'Institut de Cultura es pot dirigir contra aquesta persona en cas que, com a conseqüència del que preveuen aquestes bases, resulti reclamada l'autoria de l'obra.

L'Institut de Cultura de Barcelona pot repercutir en qui hagi presentat aquesta obra totes les quantitats que s'hagi vist obligat a satisfer amb motiu de reclamacions d'autoria. A més, també es reserva el dret de reclamar els danys i perjudicis que s'hagin ocasionat a l'Institut per aquest fet.

Base tercera. S'han d'enviar sis exemplars dels treballs a l'Oficina Ciutadana de la Cultura del Palau de la Virreina (La Rambla, 99, 08002 Barcelona) o lliurar-los directament al mateix lloc, de dilluns a diumenge, de 10.00 a 20.30h.

El període d'admissió d'originals acaba el divendres 10 de febrer de 2023, a les 20.30h.

Base quarta. L'acte de lliurament del premi tindrà lloc al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona durant el mes de maig de 2023, en el marc de Barcelona Poesia.

Base cinquena. No es retornaran els treballs presentats. L'Institut de Cultura de Barcelona es compromet a custodiar-los i destruir-los posteriorment.

La participació al concurs implica acceptar íntegrament aquestes bases.

MANTENIDORS

Els mantenidors actuen amb la màxima llibertat i discrecionalitat per emetre el veredict. El premi s'atorga per majoria de vots dels mantenidors o pot ser declarat no adjudicat, a criteri del jurat. En cas d'empat, el president dels mantenidors té vot de qualitat. Els mantenidors tenen la facultat d'interpretar les bases i determinar-ne el funcionament. El veredict és inapel·lable.

En aquesta edició, actuen com a mantenidors les persones següents:

Presidenta	Xènia Dyakonova
Vocals	Ester Andorrà Culubret Maria Callís Cabrera Melcion Mateu i Adrover Begonya Mezquita Ramírez

Les funcions de secretari o secretària les exerceix el mantenidor o mantenedora més jove d'entre els vocals.

OBRES PRESENTADES

NÚMERO	TÍTOL
1	Poemes de Combat. Barbàrie immobiliària
2	DIC MAR
3	El vaivé de les onades
4	Simulacre
5	El lloc de les coses
6	Autoretrat sense ulleres
7	Bojos lligats i bojós per lligar
8	La casa en ordre (catarsi)
9	ESTRIP I FILAGARSA
10	La llum igual
11	POEMARI XXI
12	La ingravidesa Maternal
13	Déu entre nosaltres
14	Apologia del pèsol
15	LES CAMBRES DEL VENT
16	ESCRIURE SILENCIS
17	LES VEUS DE LES TENEBRES
18	JOAN, EL VISIONARI
19	Punts invisibles a la polisèmia de sentir
20	És a dir
21	El pixelat del miratge
22	EL SENYOR NIKONOV I LES SEUES LLUNES
23	MARE
24	BUIT
25	UN VIATGE PER CATALUNYA

NÚMERO	TÍTOL
26	DE BONA LLANA
27	MIRALLS AL SOL
28	SINFONIA INACABADA
29	LLIURES DEL DOL
30	La pols del Sàhara
31	L'animal perfecte
32	Veu pròpia
33	Del buirac de les poetes
34	Esbossos de carrerons / Esbossos d'esperança / Esbossos de vida
35	Els ulls de les finestres
36	Les veritats del cor
37	ELS RIUS DEL ZAIRE
38	AMB ELS DITS
39	ELS VERTÍGENS LLUMINOSOS
40	SARDENYA
41	Llavors
42	AMOR RODEJADA DE GRIUS
43	FOSCA NEGRA
44	EXORDIUM
45	NO S'HAURIA DE DOMESTICAR DOFINS
46	LLUMS DIÛRNES I NOCTURNES
47	PAU I AMOR
48	UN COWBOY CREPUSCULAR
49	GOIGS POSTHUMANS / DE L'INFANT / NO-MORT NO-MUT NO-MIDA / ANOMENAT / L'INFANT SANT / COS SANT O SANT NIN
50	Contracció
51	Diluvis
52	El joc perdut

NÚMERO	TÍTOL
53	Estat de mort
54	L'espera
55	vErsos a Plom
56	MITOLOGIA TALÀSSICA
57	De tu, la nit
58	Les Flors dels "No m'oblidis"
59	Registre Emocional. (Des)amors i altres vivències
60	PEDRES FOGUERES
61	La mà tallada
62	L'hora bruna
63	ELS OSTATGES
64	Quadern de Deià
65	Dona
66	EL COS I LA COSA
67	Espitllera de joventut, breu viatge a l'ànima
68	La fugida
69	LA DAVALLADA Trenta-dos sonets
70	Permet els miracles
71	Qui ens dirà demà?
72	Una clariana al bosc de l'obaga
73	Abastir-nos dels glaciers de les boques dels amants
74	Alguna cosa a dir
75	Tèlia G. Decidint-te els versos t'hauré de dir
76	Tres dies salvatges
77	Salt i adéu
78	Pel camí de l'obaga
79	Un nus de fusta
80	OUTIS
81	Com una mosca enganxada a la mel
82	Vida entorn

NÚMERO	TÍTOL
83	Papallones de tinta
84	El crepuscle daurat: Poemes d'amor i enyorança
85	SE'M CONSIDERA
86	Línia de risc [amor i llibertat]
87	QUIN OCEÀ
88	DAMNACIONS
89	El pianista a l'armari
90	De Vita Flumen
91	eien
92	Visita guiada

ACTA DELS MANTENIDORS PREMI DE POESIA JOCS FLORALS DE BARCELONA 2023

Reunits els mantenidors del Premi de Poesia Jocs Florals de Barcelona 2023:

La Sra. Xènia Dyakonova, presidenta, la Sra. Begonya Mezquita Ramírez, la Sra. Ester Andorrà Culubret i el Sr. Melcion Mateu Adrover com a vocals, i actuant com a vocal i secretària la Sra. Maria Callís Cabrera.

Dicten el veredicte següent:

Llegits i considerats els noranta dos llibres de poemes presentats, els mantenidors decideixen, per majoria, atorgar el Premi de Poesia Jocs Florals de Barcelona 2023 al llibre de poemes *Fosca negra* de Joan Tomàs Martínez Grimalt.

Xènia Dyakonova

Begonya Mezquita Ramírez

Ester Andorrà Culubret

Melcion Mateu Adrover

Maria Callís Cabrera

Barcelona, març de 2023

VALORACIÓ DE LA PRESIDENTA DELS MANTENIDORS

Entre els 92 originals que s'han presentat enguany al Premi de Poesia Jocs Florals de Barcelona no són gaires els que han cridat l'atenció del jurat. Al marge dels criteris personals i els gustos de cadascú, suposo que tots buscàvem, d'una manera o d'una altra, reculls que ens oferissin una nova mirada sobre el món, una estructura sòlida i un ús atractiu i convincent de la llengua. Els títols en què hem trobat almenys una part substancial d'aquests requisits han estat pocs: *Les cambres del vent*, *El pixelat del miratge*, *Exordium*, *Bojos lligats i bojós per lligar* i, finalment, *Fosca negra*, el llibre que ha guanyat per majoria. El seu autor, el mallorquí Joan Tomàs Martínez Grimalt, havia publicat fins ara quatre llibres de poemes: *Els Jorns* (Premi Miquel Costa i Llobera per a poetes inèdits, 2008), *Proètica dels plaers* (Premi Bernat Vidal i Tomàs, 2009), *Obagues i solanes* (2016) i *Epigramari* (2021). *Fosca negra*, un recull concís, formalment variat, ben escrit i ben construït, demostra que es tracta d'un poeta madur, que ha provat moltes coses i sap on va, encara que no sempre vulgui compartir el mapa o la brúixola amb un lector hedonista i proud.

Una de les característiques més singulars del llibre guanyador és el contrast entre una llengua rica, sucosa i plena de tensió i l'aridesa implacable de la realitat que reflecteix. En efecte, el món extratemporal, d'escasses presències humanes o animals, que ens proposa *Fosca negra* és desolat i desolador; tot i així, no està exempt de bellesa, sobretot si no circumscrivim el concepte de "bell" únicament al lirisme. Fixem-nos en aquest poema, que es diferencia dels altres pel fet de ser menys hermètic i més narratiu:

Junts vàrem alletar la lloba assedegada
que rondava cop-piua les cases del roter.
Havia aparegut enmig de les gatoves
i en els ullals portava un trist somriure tràgic,
tacat de sang novella, que ens va fer estremir.
Ningú no va saber interpretar l'auspici.

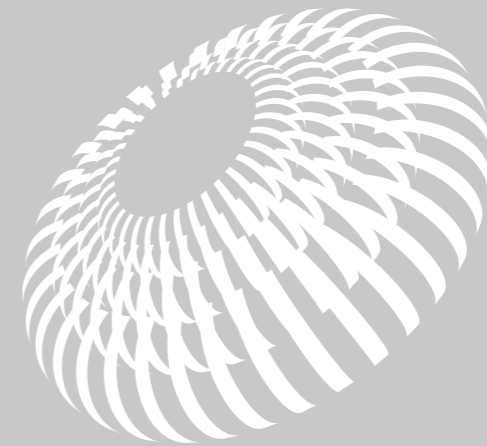
La densitat del misteri que contenen aquests sis versos és impressionant, L'enigmàtica lloba pot haver sortit del bosc d'una rondalla, o de l'antiga Roma (fent joc amb l'*auspici* del final), o de la simbologia privada dels amants, o de qualsevol altre lloc real o imaginari. L'origen i el significat de la "sang novella" conformen un altre trencaclosques. D'altra banda, qui és el "nosaltres" implícit del primer vers? Una parella, una colla de fugitius, tot un poble que

se sent amenaçat, o la raça humana sencera? Cadascuna de les imatges ofereix múltiples interpretacions que, com sempre en poesia, no es contraduen, sinó que se sumen.

Deia Proust que tots els llibres bells s'escriuen en una mena de llengua estrangera. La de *Fosca negra*, disfressada de català mallorquí, a estones no s'entén a la primera. A vegades et fa pensar que d'un poema concret n'has copsat la música i no la lletra. En alguns casos, et sorprèn per la capacitat de ressuscitar unes paraules que havies donat per obsoletes. Per això mateix és estimulants anar-la aprenent a poc a poc.

Xènia Dyakonova
Presidenta dels mantenidors

Barcelona, 2023



GLOSSA

Lucia Pietrelli

Aquesta glossa vol ser un cant a l'amic Joan Tomàs Martínez que ha guanyat el Premi Jocs Florals d'enguany amb el poemari *Fosca negra*.

La primera nota del cant és una paradoxa. Som aquí per parlar d'una persona que no creu que res sigui estable, res unívoc, res inqüestionable. Aquesta glossa hauria de ser aire i desfer-se després de ser pronunciada per fer justícia a Joan Tomàs. Com es pot parlar d'algú que no confia en la identitat de res ni de ningú?

La segona nota és una anècdota. He vingut a celebrar-lo en aquesta ciutat on ens vam conèixer fa molts d'anys i de la qual vam marxar junts perquè l'illa és l'illa. Quan ens vam conèixer jo acabava d'arribar a Barcelona i la primera cosa que Joan Tomàs em va mostrar no era pròpia d'aquesta ciutat, sinó de la seva, de la seva Mallorca. Quan feia un parell de dies que vivia a Barcelona, Joan Tomàs va aparèixer amb un llibre de Blai Bonet a les mans, *El mar*, traduït a l'italià, perquè pogués descobrir aquest escriptor immens que ha brillat i encara ara brilla a la literatura illenca dels escriptors d'avui en dia. Hi ha poques coses més generoses que voler compartir amb algú les pàgines on t'has sentit a gust i feliç.

La tercera nota és una reflexió. Joan Tomàs quan escriu, camina. Hi ha escriptures que no en saben de caminar. Però si camines, et mous. Si et mous, crees un ritme, un patró, un sentit. Si camines, tens una idea, el pensament actiu, els ulls ben oberts. Els escriptors que caminen escriuen llibres que són mapes de ciutats desconegudes, caminois de muntanyes llunyanes. Joan Tomàs traça camins perquè la pensa i el ritme desborden la seva escriptura i la fan viva, la fan reflexiva, la fan imprevisible.

La quarta nota és la fosca que amara el seu darrer llibre. "I fer una passa o no fer-la, / igualment, / vol dir precipitar-se" es llegeix a *Fosca negra*, un llibre que és un paisatge dur, angost, cremat. No sé si l'Apocalipsi ja s'ha esdevingut o si està a punt de llançar-se sobre el món i sobre les paraules que l'anomenen, però els poemes de *Fosca negra* es vinclen abans de resistir-se a la intempèrie, els poemes ploren abans d'agafar-se amb ungles a la vida. "Jamai hi haurà llavor", diu un altre vers, que dibuixa un món que sona desesperat, sense rendir-se a la desesperació, perquè hi són els mots, perquè les àncores són les paraules per dir, per situar, per veure-hi enmig de la foscor. El poemari sencer és un viatge i és un viatge visionari, més enllà de l'esperança i més enllà del desesper.

La quinta nota és el projecte, el seu projecte. Des del primer poemari, *Els jorns* (que va guanyar el Miquel Costa i Llobera per a poetes inèdits), Joan Tomàs traça el dibuix, coneix la direcció. Amb punteria. "L'alba i la posta / comparteixen mentida", diu el poeta a *Els jorns*. Des del principi la poesia de Joan Tomàs s'interroga sobre la realitat, sobre el cosmos o el microcosmos, sobre la dimensió social i política de l'ésser humà. El silenci, el poder, la por i el llenguatge reclamen a crits una majúscula perquè son conceptes habitats, presents i personificats, poemari rere poemari. Després d'*Els jorns*, vingueren *Proètica dels plaers* (Premi Bernat Vidal i Tomàs), *Obagues i solanes* i *Epigramari*. I sobretot és al darrer llibre, *Epigramari*, quan s'obre el camí per a *Fosca negra*, amb un plantejament que es col·loca entre un present distòpic i un temps capaç d'anar més enllà de la història. A l'escriptura de Joan Tomàs bullen els sons i alhora bullen les idees, i el lector sempre pot triar entre dos jocs, entre dos mons. No hi ha descans. "Amb els ulls érem rudes / i amb les mans inexplerts", cito.

La sexta nota és el treball, l'esforç, la precisió que caracteritzen la versatilitat creativa de Joan Tomàs, escrivint guions i dramatúrgies, poesia i narrativa. Crec que Joan Tomàs sempre s'imagina un escenari i butaques a les fosques abans de començar a escriure, sigui quin sigui el gènere que l'acull. Ell ve del teatre. Però aquesta és una idea meua, una fantasia, després de llegir-lo molt i després de veure com la seva escriptura sap encendre el llum sobre bocins de mons, sempre problemàtics i sempre diferents. La bellesa d'allò intricat i desconegut.

I ara l'última nota és la del camí indesxifrabable de la poesia, el recorregut i el que està per venir. Un camí que avui és una festa, dels mots i de l'amistat, de la vida sentida a través de la literatura, de la literatura viscuda perquè ella també és la nostra vida.

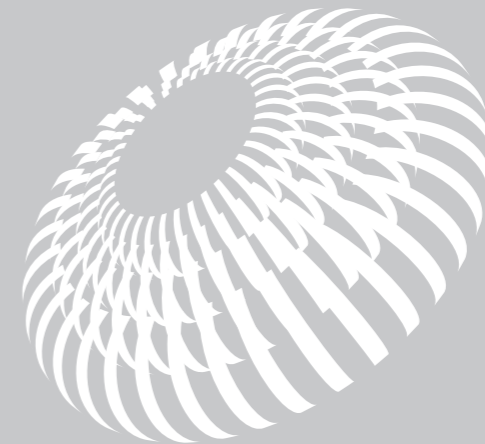
Que les festes siguin moltes i els camins infinits, Joan Tomàs.

abril 2023

PREMI DE POESIA JOCS FLORALS DE BARCELONA 2023

FOSCA NEGRA

Joan Tomàs Martínez Grimalt



Abans dels primers mots
on era la paraula?
No romania enclosa
a les rels ufanoses
de les antigues moltes
ni al miceli isard
dels fongs més primitius.
Raïa al regne atàvic
on res tenia forma,
ni nom, ni adjectiu.
Mes l'art inconegut
dels ressorts de la glotis
en va fer consciència.
I tot el que abans era
sols fou anomenat.

L'astre ens contempla
i la nafra s'eixampla
enmig de la fosca.
Ferits de misteri,
de llunes vençudes,
de rebrots d'estels
que despunten
i s'apaguen.
L'univers ens acull
com un gran tanatori.
No hem creat cap joc nou
ni cap forma ferotge,
només una esclatxa
on s'hi escola
la llum ressacosa.
Som en aquest temps
i en aquest espai.
I la nostra condemna
és jugar
amb les cartes marcades.

No érem un mateix instant
ni una mateixa nit,
però érem tan a prop
que fruïem de les ombres
i els perfums
sense paüra.
I els sargits es tensaven
i es cedien
a cada escamesa,
mentre l'ínfim polsim
dels alens
embetumava els artells
i les puntes dels dits.

Érem els solcs saonats
dels millors sementers,
el llim llacorós
de les rieres
dels rius.
I, on hi havia
combat,
hi havia delit,
perquè en cada cosa
tot era frec.
I un fremir
un poc balder
componia les pells
i els cabells
en un ordre inconcret,
descurat,
però fet al detall

de les formes severes
que abandonaven,
de matinada,
els carrerons
i viaranys
de la ciutat.

Era tot tan vast
i tan obert
que l'eco ofegava les paraules.
I els murs que s'albiraven
més enllà dels ermots
i els deserts,
més enllà dels confins
de l'horitzó,
eren plens d'esbaldrecs.
Perquè entre un ull
i un altre
no hi havia hivern
ni primavera.
Només una tardor
persistent
que s'inclinava
cap a la set.
I les fibres
dels batzers,
estepes
i carritxeres,
s'entrelligaven
sens cura,
entregades a l'embat
de l'abundància,
desafiant l'ordre
insolent de la terra
que ens volia eixuts
i miserables.

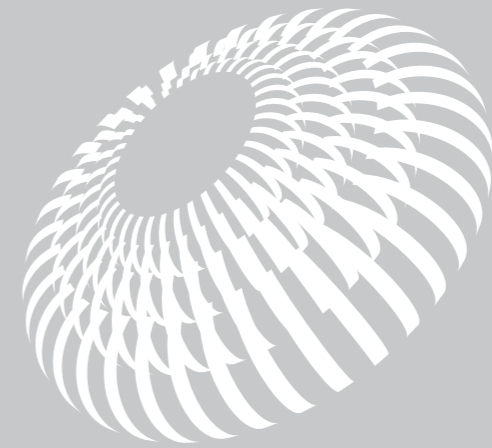
Fonguérem la carícia
dins l'aigua salobre
segurs
que no existia cel
ni abim.
Però el pols de la matèria
romania immòbil
arran de les ferestes ungles
que s'havien cobrat
l'alou de la carn.

Els llums s'apagaren.
I la fosca
engolí els astres
i la lluna.
Engolí robins
i maragdes,
els líquens de les pedres,
les rels més grenyals,
els pous
i els envans.
Engolí tot allò
que s'havia estès
i tot allò
que s'havia d'estendre.
Fins engolí la ciutat
i el sexe.
I quan tot fou
empès a l'ombra
inclement,
es descabdellà
l'anell de foc
que entronitzava
la nit indissoluble.

Donem-li temps i oblit
GABRIEL FERRATER

Donem-li temps i oblit
al foc que fa foguera
i al faralló que esguarda
el temporal frenètic
que ens ha de soterrar.

Sota el glaç més gruixat
enllà del nord que tanca
un altre hivern perpetu,
en el cor de la tundra
jamai hi haurà llavor.



REFERÈNCIA HISTÒRICA

RECORD DE FRANCESC VICENT GARCIA, RECTOR DE VALLFOGONA

per Albert Rossich

M'agrada imaginar que aquests murs senten una esgarrifança avui, en aquesta celebració del quart centenari de la mort de Francesc Vicent Garcia. En aquesta històrica sala, flanquejant el retrat central que la presideix, es van emplaçar el 26 de setembre de 1882 dos retrats, el de Vicent Garcia i el de Bonaventura Carles Aribau, per formar part de la Galeria de Catalans Il·lustres. Representaven l'un la poesia catalana antiga; l'altre, la poesia catalana contemporània.

Però representaven també altres valors. Aribau, una exaltació de la literatura, de la llengua catalana, de la Renaixença. L'entronització de Vicent Garcia, en canvi, era un desafiament subtil a l'acadèmia, que en aquells últims anys havia condemnat la seva poesia per vulgar, per castellanitzada i per immoral. Que aquell any fos el tercer centenari del suposat naixement del poeta fa pensar que la idea del doble reconeixement es va gestar a propòsit de Garcia, i que Aribau significava la torna obligada. Tot plegat era un joc d'equilibris que en el passat també havien tingut aquesta sala per escenari.

Els pobles amb història, com el nostre, han elevat els seus mites i els han utilitzat per reconèixer-s'hi. Els han exalçat i s'hi han rabejat. Però potser cap no ha estat objecte de les sacsejades que va viure el record i la memòria de Vicent Garcia.

Fa poc que sabem el veritable lloc i la data exacta del seu naixement. Va néixer a Saragossa el 1579, fill d'una família molt arrelada a Tortosa. El seu pare va morir quan era molt petit i amb la mare van retornar a Catalunya. En realitat, Garcia no va parlar mai de Saragossa i sempre es va proclamar tortosí. Va morir el 1623 a Vallfogona de Riucorb.

Es va fer enormement popular amb les seves poesies serioses i sobretot amb les burlesques, i pocs anys després de mort ja el veiem comparat amb Lope de Vega i convertit en un profeta. (No és en va que *vates*, nom que avui apliquen algunes llengües als poetes, significava en llatí «endeví».) Un profeta, doncs. Un imprès teatral de propaganda anticastellana publicat en plena guerra dels Segadors, la *Comedia del marqués de los Vélez* (1641) recordava uns versos d'ell on ja pressentia tambors de guerra contra Catalunya. La consagració de Garcia va culminar amb l'edició que va emprendre l'Acadèmia dels Desconfiats, antecessora de la Reial Acadèmia de Bones Lletres, el 1703. Ara el Rector de Vallfogona ja s'havia convertit en «aquell inimitable ingeni, glòria de nòstron idioma, claríssim i més propri idiomatista

de les catalanes veus, aquell gran català, mai ben celebrat, fill de la fidelíssima i exemplar ciutat de Tortosa», per dir-ho amb les paraules dels seus editors.

El prestigi de Garcia era inqüestionable. Un cas insòlit en un poeta predominantment burlesc que poques vegades va assajar el to solemne. I va continuar sent el millor fins i tot quan la Inquisició, el 1782, en va prohibir les obres *in totum* per immorals. «Se prohíbe por estar llena de proposiciones obscenas, *piarum aurium* ofensivas, provocativas a torpeza, con abuso de cosas sagradas», diu l'edicta condemnatori.

Però Garcia es continuava llegint, d'amagat, o en manuscrits, i pervivia en la memòria oral. Hi ha una classe de poetes que esdevenen, sovint a pesar d'ells mateixos, un poeta nacional. Per la biografia, per la projecció, per l'excel·lència, per la popularitat. I Garcia es va acabar identificant amb la poesia catalana. «És un Vallfogona», deien d'un poeta destacat. En el cas de Garcia van acabar confluint l'home que va inaugurar la poesia catalana barroca, moderna i actual, un model per als poetes que el seguien i un mite folklòric al qual s'atribuïen tot de facècies i contalles que reflectien la idiosincràsia dels catalans. O, si més no, una determinada idiosincràsia popular: els catalans érem murrís, irònics, prudents, escatològics, raonablement feliços.

Com casava tot això amb la nova sensibilitat romàntica que irromp de manera ressonant al segle XIX? On era l'èpica d'aquests catalans prudents, escatològics i raonablement feliços?

Quan s'inauguren els Jocs Florals, aquests Jocs Florals que continuem avui després que han significat tantes coses diferents (una tímida aparició, una reivindicació en alça, un escenari de confrontació, un refugi de velles glòries, una resistència a la dictadura, una aposta per la normalitat), la fama de Garcia els sobrevolava. Com els grans poetes, com Ausiàs March, com Verdaguier, Garcia és aquí un fantasma que ha estat instrumentalitzat per uns i altres. Els primers impulsors dels Jocs, el sector que en va protagonitzar la instauració, va convertir Garcia en el símbol de tots els mals que van expulsar el català de l'hegemonia que havia tingut i el van degradar a un idioma desprestigiad. Milà, Bofarull o Aguiló en malparlaven. Als Jocs Florals del 1865, Antoni de Bofarull, aquí, en aquesta sala, es felicitava perquè «entre tots los poetas que acudiren des de que es donà el primer crit pels restauradors dels Jocs Florals, ni un tan sols s'ha recordat d'imitar a l'autor de l'*Assumpto Ilépol*, al pseudo-Rabelais de Catalunya: totes ses composicions

respiren los més nobles i elevats sentiments». Va ser l'any que Verdaguier hi va fer l'entrada triomfal, cofat amb barretina. Però el 1868, Frederic Soler, que abans tant havia criticat els Jocs Florals, ara s'hi incorpora com a mantenidor. El sector popular de la Renaixença s'apodera dels Jocs. El 1872, Soler serà guardonat amb la Flor Natural, i el 1875 és proclamat mestre en gai saber.

Frederic Soler és el factòtum de la reivindicació de Vicent Garcia. Fa poesies en què s'hi compara (tots dos són escriptors que han cultivat l'humor, tots dos són populars, tots dos són combatuts pels intel·lectuals i l'acadèmia), escriu una obra de teatre per vindicar-lo, *Lo Rector de Vallfogona*, i genera al seu voltant sota aquest títol revistes, novel·les i societats literàries. Fins i tot amb aquest nom es fa el que avui en diríem marxandatge de diversos productes. La disputa al voltant de la seva figura no s'atura, fins que el 1882 l'alcalde Rius i Tauler propicia dedicar-li el retrat que llavors era aquí i avui figura penjat a la Reial Acadèmia de Bones Lletres. Un etern viatge d'anada i tornada. Garcia, aclamat primer des de l'Acadèmia dels Desconfiats, blasmat després pels acadèmics de la de Bones Lletres, exaltat per aquest ajuntament en vigílies de la Gloriosa, rebutjat pels Jocs Florals del XIX i el XX, reivindicat avui solemnement en aquest acte... Escèptic i desenganyat com era, ell segurament es miraria tot això amb un somriure burleta i diria:

«a ma sort, no li'n faç queixa,
ans bé li'n beso les mans». (*Desengany del món*, versos 113-114.)

BALANÇ POÈTIC 2022

Maria-Arboç Terrades

A Maria Callís Cabrera

Lector bonic:
de l'embolic
que explicaria
qui fa de guia
d'aquest verset
a Sant Benet,
tan lluny de casa,
sense ni gasa
que li permeti
viure a pleret i
fer-se la cura
de la malura
que li gangrena
un tros d'esquena
aquest hivern
—és un infern—,
com que no em costa
perdre'm a posta
entre els meus arbres
amb bocs i cabres,
no en diré res.
Em trec un pes
quan t'imagino
lliure del nino
i de la nina
que ara barrina
quin vers descarta
per explicar-te
què fem aquí.
Val més així.

Porto tants dies
de pa i lleties,
tantes setmanes
ballant sardanes
pels universos
farcits de versos
de tot un any,
sense company,
sense companya,
jo i la muntanya
d'obres que aguanta
dreta, geganta,
l'alta estructura
de la cultura
nacional!
Pot ser un gran pal.
Hi ha tot d'estones
que les neurones
van a la vaga,
no trobes paga
que satisfaci
ni el vell batraci
ni el seu jardí,
res no és prou fi,¹
i quan t'hi apliques
vas i fas miques
el calendari

¹ Vull dir el gripau
que té el palau
allà als confins
d'aquells jardins
que imaginà
temps i temps ha
per fer-n'hi honor
Marianne Moore.

amb el desvari
d'un vers absurd
i camacurt.
Ara, el que sobra
no és pas una obra
que no t'empasses,
no són les masses
de pixa-tintes
passant les pintes
estupefactes
pels artefactes
del seu antull,
és tot l'embull
que hi ha al darrere,
la borratxera
de pròlegs, premis,
notes, proemis,
epílegs savis
llepant-s'hi els llavis,
proclames buides
fetes pels druides
més eminentes
i altres unguents
facultatius
més que nocius.
Dins d'aquest caldo
hi ha sempre un saldo
de campions
amb molts galons:
fan de patum
en un volum,
són al jurat
del del costat,
i tenen temps
de dur als extrems

el seu mestratge
fent homenatge
d'algun nou fòtil
al pobre tòtil
de més amunt.
Tot aquest munt
de faramalla
fa una muralla
que si et despistes
tapa les vistes
del camp sencer.
Has de saber
com escapar-te,
no et cal cap carta,
ja tens cervell,
prens el cistell
per si veus llores
o t'enamores
d'algun pebràs,
i au, vinga, gas.
Si no t'hi perds
i cap comerç
no t'entabana
amb la tartana
pots nar molt lluny.
Jo duc al puny
dos o tres llibres
fets d'unes fibres
que quan les toques
totes les roques
de l'esperit
fan un cruixit.
Em cal poc més
per passar el mes.
I no demano

que cap fulano
m'ompli la panxa,
pro una rodanxa
ben amanida
fa que la vida
passi millor.
En un fogó
pots coure juntes
totes les puntes
de llepolies
que el pas dels dies
t'hagi servit,
i si algun crit
o algun aroma
de pera o poma
t'esquerda els ossos
i et talla a trossos
carn i budell
com un coltell²
millor per tu:
te'l fots tot cru.
Jo he cuit aixís
un brou mestís
que t'alimenta
de la corpenta
fins al panxell.
Com a espiell
a més d'un gust
nou o vetust
de l'any passat
no em sembla fat,
pro ets tu qui cal
que hi posi sal

—
² Dels de l'Enric;
llegeix-los, dic.

i se n'afarti.
Puc ajudar-t'hi
potser una mica
obrint la plica
d'alguns dels noms,
els quès i els coms
del meu botí
i el teu festí.
Amb la Miquel
hi has d'anar a pèl:
no hi ha cap dosi
de la psicosi
que s'indigesti,
hi és tot honest i
tot de debò.
L'únic però
que pots posar-m'hi
sense que m'armi
és que he colat
llebre per gat
de poesia,
pro Poesia
segur que ho és.
D'entre els demés
n'hi ha tres que crec
que fan el tec
molt suculent:
són un ferment
que no té fre.
Si és per plaer,
no me n'amago,
el millor trago
del millor cep
és joan josep
camacho grau

—el trec del cau
amb sense article
perquè el versicle
no vagi coix—.
Cal ser molt toix
o anar molt cec
perquè el gemec
de pura folla
santa barbolla
que l'emmetzina
no faci mina
dins del teu pit.
Si vols un crit
d'aquells que et deia
que no els cal teia
llegeix la bèstia:
hi és tot tan bèstia
que no es pot dir.
Un que fa vi
d'una altra mena
igual de plena
i de potent
pro molt més ben
equilibrada
—cada glopada
té el toc precís
de Dionís—
és en Rebassa.
A cada tassa
guanya dolçor.
Vés al Caló,
si no, i veuràs
un poetàs
i un poetarro
cuinant llobarro

al bat del sol
per si algú en vol
o en necessita.
És la collita
millor del món.
I si se't fon
l'última llum
i tens costum
de buscar un lloc
per fer-hi un foc
que espanti el mal,
amb la Pascual
us entendreu.
Passant l'arreu
per la memòria,
muntant la nòria
de cada instant,
fareu que el cant
amb un conjur
torni el món pur.
Del meu vinyet
aquest esplet
és el que puc
guardar per suc,
pro n'és tot ple,
hi ha molt més be
per repartir.
M'aturo aquí,
ja tens el brou
i tot l'alou
per fer camí,
un gran jardí
de rius i estanys,
boscos, tiranys,
i camps i una horta.

Obre la porta
d'aquí a la vora,
que ha arribat l'hora
que canti en pau
el vell gripau.
Passeu's-ho bé,
fins l'any que ve.

Sant Benet de Montserrat – Olzinelles
febrer, març i abril del 23

ANTOLOGIA DE POESIA PUBLICADA EL 2022

Maria-Arboç Terrades

LOLA MIQUEL

METEMPSICOSI

Jo soc el tonto de Simone Weil, el qui estima realment la veritat.

EL QUI S'HA DESVESTIT DE POBRESA.

El qui camina damunt la terra verge i a cops d'aixada destres i ràpids assenyala el camí a l'aigua, l'empeny a córrer per qui i per lla, l'atura quan cal.

Abans mos humiliaven arreu, les persones. Ens miraven com si no tinguéssim dret a re.

Per què mos fan aquest mal, mos preguntàvem jo i els fills i la dona.

¿Per què ens fan mal?

¿Per què ens fan mal?

¿Per què em fas mal?

Mos deien amb la mirada que no teníem dret a re, mos deien que prou si ens deixaven respirar.

No teníem cap dret. No érem ciutadans. Érem escòria. Com si fóssim immigrants sense papers. Els pobres són immigrants sense papers.

MOSVAM DESVESTIR DE POBRESA I DE GANA.

MENGEU FILLS. MENJA DONA! QUE CONTENTA ESTÀS, DONA, AMB TOT EL QUE TENIM! Ara la gent et diu senyora. Et diuen mil noms i tots bons.

I jo tan feliç amb la meua bicicleta, que em vaig comprar per pujar i baixar de la ciutat, tot pedalant, l'aire fregant-me les temples amb les seues precioses mans.

I jo ben a la voreta de la vorera, o al voral si no n'hi ha.

Fins que hi ha topat el pedal.

Perquè si ARA algú pronunciés el meu nom, dispers i ja desunit, com quan el mall aixafa una roca. I la roca és un crani de carn pura,

un cau on s'amaguen les veritats que salvarien els homes,

un cau QUE S'HA DESVESTIT DE LLAVIS DE CARN.

Perquè si algú pronunciés el meu nom, ara

que el vent enfurit de gelosia s'eriça sobre la roca negra on fan nius els ocells marins i les cries veuen,

traient el seu caparronet per aquells forats,
per primera vegada el món,
sense poder encara cantar el món però amb tot el món dins del seu petit
bec.

Si algú el digués mentre s'estimben onades de vuit metres contra els
espadats de la gola, arrencant-ne una veu profètica i verda, una aurora boreal, i
percutís les orelles de la humanitat amb els crits muts dels animals i la natura.

¿Per què els feu mal?

¿Per què els feu mal?

¿Per què els fas mal?

NO ET DESVESTEIXIS DE NOM, NO ENCARA, ESTIMAT
HOME MEU.

Oh, com se t'enduen, rei entre els reis, en una llitera digna de Salomó!
Tants valents vestits de blanc t'escorten per protegir-te de la nit, homes i dones
se't miren en passar talment mirarien un déu, amb la mirada baixa i el cor ple
de fervor.

Aquest, fills meus. Aquest home és el vostre pare!

EL QUI ESVESTEIX DE VERITAT I NO LA TEM.

SI POGUÉS, SI GOSÉS

alçar la veu des dels hemisferis de l'est i de l'oest,

des del meu bulb raquidi ferit, esparracat,

subterràniament sabria dir-te, abans que la meva carn alletés les flors que
colliràs,

que ja m'he TRANSFORMAT en un pi negre, en una medusa, en un
hotel de Sao Paulo, en un vestit de diumenge, en un diazepam, en un feix brut
d'herba seca, en una ovella, en el Parc Nacional de Blue Mountains, en una
selva, en un gos, en un mòbil usat, en una armilla salvavides, en un prat humit
i ple de flors, en un cangur, en un pastís de nata, en una vagoneta, en una nau
espacial, en una alga blava, en tantes coses m'he dissolt i he renascut que només
estimant el món podreu estimar-me a mi.

Res em subjecta ja.

Només podeu abraçar el canvi.

•

MOR UN HOME EN SER ATROPELLAT PER UN CAMIÓ
A LA CIUTAT DE LLEIDA

*L'home, de trenta-tres anys, que circulava en bicicleta, ha mort aquest matí quan el pedal
li ha xocat amb la vorera del carrer Alcalde Porqueres, a l'alçada de la vella serradora,
topada que ha llençat el ciclista sota les rodes d'un camió de gran tonatge que en aquell
moment li circulava a la vora. El cap ha anat a parar sota la roda, i també part del cos, de
manera que ha resultat mort a l'acte.*

EDUARD OLESTI

DIUMENGE ÉS EL DIA MÉS POÈTIC

m'he llevat amb una tristesa que ni amb bach s'arregla
cap mena de sensació de diumenge
l'estranya certesa de ser-hi dins d'un
la terra fent voltes perseguint-se la cua

als usuaris del metro que fiten properes parades amb malfiança
us cridaré amb un megàfon des del balcó
amics meus
esberlem l'esberlable

COSES QUE DIC AL MÓN

jo al món li dic
em deixes perplex
i també li dic
som-hi

i el món em diu
mira això
i jo li dic
flipa

i el món em diu
mira això altre
i jo li dic
uau

i el món diu mira això
i jo li dic
què

i el món em diu mira les guerres dels esbarzers i com les gavines foraden els coloms i mira a quin ritme creixen les plantes i mira els rius de rostres esgrogueïts pels carrers del centre i mira aquests núvols com podria mossegars-los i mira aquests cavalls malalts com carden per diners i mira la concreció de la teva imaginació i mira com la música et llepa quan surts de festa i mira la suor i mira com de dins dels òrgans ha de sortir la suor perquè surti tan freda i mira el crit de les ambulàncies que s'estavellen contra elles mateixes i mira com s'esgoten les imatges i mira com ballen les paraules i mira com de sols estem tots i mira com s'ofeguen les sirenes i mira com els rius són moviment i per tant vida i mira com les paraules són rius i per tant moviment i per tant vida i mira que si m'hi aturo serà com si morís una mica

i també em diu
mira aquí, mira què hi ha sota la sorra
i jo li dic
uau i mil vegades uau

FRANK O'HARA TRADUÏT PER XÈNIA DYAKONOVA

PER L'ANIVERSARI DE RAKHMÀNINOV

De pressa!, un últim poema abans
que perdi l'oremus. Oh Rakhmàninov!
Onset, Massachusetts. ¿Qui toca la trompa
és un bescuit de figa? Finestres retronants
de l'infern, ¿es faran mai a miques
els vostres tubs? Oh el meu palau de taronges,
botiga d'andròmines, grapes, ocre, basalt;
torno a ser un nen, tan infeliç que era
fa un moment, un pizzicato a les palpentes.
La meva butxaca amb una pedra de cristall,
un io-io, un llapis de fuster, una ametista,
una xeringa, una xapa electoral, ¿l'habitació
se m'ha omplert de fum? A la merda
la sopa, que es cremi! Així que ha tornat!
Mai estaràs mentalment sobri.

WANG JI TRADUÏT PER MANEL OLLÉ

AL JARDÍ DE PRIMAVERA, DESPRÉS DEL RAPTE D'EUFÒRIA

Com d'habitud, fa dies que vaig borratxo.
Ni tan sols m'ha despertat l'arribada de l'any nou.
En girar-me veig que ja verdegen algunes branques
del salze del jardí del darrere.
Vol dir que devem ser a la primavera.
Acoto el cap i sento una cosa encara millor:
els oriols que canten i aletegen amunt i avall,
mentre creixen les fulles dels lotus
per totes bandes a l'estany.
Llavors arrenco a córrer mig ajupit perseguint Ruan Ji,
mentre agito els braços i saludo Liu Ling.
Des de darrere del rebost, miro els prestatges buits.
Només hi queden unes quantes ampolletes.
Un dia preciós com aquest és perfecte per acabar-les;
si les deixés aquí, ¿qui en faria cabal?

CARLES REBASSA

AL CALÓ AMB ADRIÀ TARGA

Tu ets un poeta que em fa ser poeta,
com fa el teu cel, que et canvia quan vol
i arreu del temps diu la A i vol la Z.

Parlàvem sense temps, nus, sota el sol,
talment com si visquéssim a la platja,
deixondits dels paranys de l'alcohol,

exhalant món i admetent el miratge
—jo us veia: el mar, cofoi, i tu, cofoi—,
miràvem, Adrià, quin bé de natja

arran de l'altra natja d'aquell noi
que es deia Tadzio amb un capell de palla
i no hi havia res que li fes oi.

Miràvem aquell cul mig de rondalla
i el tors mig nòrdic, grec, mig esculpit,
però el desig ens va passar per malla:

aquell deler de viure tan garrit
va fondre's entre mares i germanes
i va mudar en mudesa l'esclafit.

T'ho dic i, tanmateix, no m'ho demanes:
tu ets de la colla trastornada i rara
—i ho crec per com compactes i desgranes—

que jo vull vora mar, de sempre i ara,
la colla amb noms exactes, veus enceses,
desig encès, com en Tadzio, si para

la boca encesa feta pell que beses,
i sota el cel vas cercant pel planeta
un bell país de plaents escomeses.

LA CANÇÓ DELS 33

En fer-ne trenta-tres,
edat de Cristo,
vaig fer un incendi gros,
just amb un misto.

Ho vaig cremar tot, tot,
també l'aurora,
i vaig tornar-la a alçar
sense demora.

També vaig cremar el mal
i els fills de puta,
però es van tornar a alçar,
els fills de puta.

Em va sortir una creu
com una banya,
l'enviava a l'infern
però es va aturar a Espanya.

Era un dia molt clar
i la foguera
el féu potser més clar,
més que no era.

Del cert, no és pas que jo
volgués l'incendi...,
entenc que cal un foc
que el referendi.

I si als dits de les mans
jo hi tinc la flama,
no puc omplir els divans
de pena i drama.

Jo cremo l'enemic
amb foc i terra,
i en pau la guerra escric,
escric la guerra.

En fer-ne trenta-tres,
serra mamerra,
vaig fer un incendi gros:
era la guerra.

BARCELONA

Si dic que visc al Clot és perquè hi visc.
El Clot és un fragment de la ciutat,
runa endolada, joventut al vent,
soroll dolcíssim, tedi mut, gran dia...
Ciutat que és com un cos tot sensual:
no té cap codi ni bessó encetat,
et besa o t'esgarrapa com un noi
que té esmolades l'unghla i la cigala.
Carrers d'aquí i femer calent d'Espanya,
cau comú de trafolles i falsaris
que obliguen a besar la creu del símbol
i fan combregar amb rodes de molí,
mentre la mort de tot, morta, s'escampa.

Ciutat de pell, de cossos que s'exalten
i bells cadàvers que anomenen rues,
plançons histèrics de la gran boixada,
terror global de tornar al segle xx.

Ciutat d'amor i vorera impregnada
de veus que clamen un present amb Aire,
de nits trucades i embogits aflatats,
de noms d'ahir que ja no ens representen
i noms d'avui, ignífugs i piròmans,
que viuen amb el cor calent i peguen
grapada radical al temps que és ara.

Jo visc al Clot, que n'és un tros, del tot,
que en viu, el Clot, del tot, però el renega,
i ensuma mar i mira la muntanya,
mata el mercat i amb un vermut contempla
l'or rònc de projectes d'alt nivell
que fan més por que una gelada negra.

Ciutat que dubta i calla i s'enamora
de pinxos i ricots, d'alens ferits,
d'herois d'aquí i de forasters salvatges
que volen just calés, morts bells, relíquies,
anglès i castellà, déus vells, engrut
que se solidifica per les portes
i et diu que la misèria global
és viure sense veure-la i rifar-se'n.

I l'Aire pol·luït de la ciutat,
que et diu que n'ets amant i fedatari,
i al Clot hi ha trull i sol, remor de plaça.

MISAEAL ALERM

SOLSONA

Caminava amb uns amics. Dèiem males herbes i volíem dir nosaltres. Ens plovia la pols, ens esteníem pels marges. Al pit la tristesa del cos per al treball. A les cames una música (per més malament que soni la sentim): cap allí caminàvem. La vall del Llobregat, la vall del Besòs: una remor entre les fàbriques.

El que és secret es guarda en secret, per a nosaltres i pel que ens mata. Caminava amb uns amics. De sobte els ocells brollaven. Amb un soroll de font nova s'estenien per la plana. Els llibres a llegir dormien, i era matinada. Pujàvem al pujol per sentir el sol.

JOAN MANUEL HOMAR

«UNA GRAN CAPBUSSADA», DE DAVID HOCKNEY

Sol i a ple sol, entre esveltes palmeres,
parets salmó i el groc del trampolí,
algú s'ha capbussat a la piscina.
Ara només veiem l'esquitx de l'aigua,
que miralleja dins dels nostres ulls,
fora de quadre.

Després emergeix
la figura del nedador invisible
que potser mira l'horitzó del mar
i veu la terra amb un contorn perfecte,
indiferent al pes de l'existència.
I creu per un instant en el regal
de l'estat immutable de la vida.

EAVAN BOLAND TRADUÏDA PER MIQUEL ÀNGEL LLAUGER

ÉS UN MÓN DE DONES

La nostra manera de viure
amb prou feines ha canviat
des del primer cop que una roda
va esmolar un ganivet.

Potser la flama
crema amb més avarícia
i les rodes roden més fermes
però nosaltres som les mateixes

que apamem
les nostres vides
amb descuits:
ens il·luminen el camí

el pa oblidat
al costat de la caixa,
el sabó de rentadora
pagat i embolicat,

la roba que ha quedat mullada:
com la major part dels pobles històrics,
ens defineix
el que oblidem,

el que mai no serem:
observadores d'estrelles,
menjadores de foc.
És la nostra coartada

per a sempre:
en relació a la història
no hem estat mai
a l'escena del crim.

De forma que quan el cap del rei
va ensagnar la cistella
—llòbrega collita—
nosaltres molíem pa

o agafàvem la recepta
per a una bona sopa
que ens fes tenir gana
de xafardeig.

Encara és igual.
De nit, les nostres finestres
porten les falenes dels fills
a la flama

de la llar de foc, no de la història.
I encara no hi ha cap pàgina
amb la partitura de la música fluixa
de la nostra ràbia.

Les aparences
encara donen seguretat:
aquella dona que estira
el coll al misteri de les estrelles

només agafa una mica
d'aire de la nit
i aquesta d'aquí
—amb la boca

com una ploma que crema—
no és una menjadora de foc,
només la meva veïna gebrada
que torna a casa.

MIQUEL ÀNGEL LLAUGER

HERVEY

De «Els nins de maig (matèria de Bretanya)»

Quin dia dolç per néixer,
dia primer de maig!
Quin doll de transparència,
quin licor de bondat
que puja pels narcisos!
El món i el meu infant,
que pletòrics d'haver-se
conegut a palau!
Que lluny queda el capvespre
que el cérvol em parlà!
Quan el fred ens clavava
queixalades de març,
un mal dia de boira
i d'oratge glaçat,
se'm tornaren garbuixos
els camins entre els faigs.
I llavors el vaig veure.
Em fitava amb esguard
d'estany sota la lluna.
I començà a parlar
amb frases que sonaven
només dins del meu cap.
«No collirà avellanes.
No jugarà a matar
un drac amb una llança.
No pescarà amb la mà
salmons esmunyedissos.
No es perdrà en un bladar
ventós amb una amiga.
No volarà a cavall.

Tot això que fan d'altres
el teu fill no ho farà».
Recordo la roureda
nua del seu banyam.
Són coses del dimoni,
em va dir el capellà.
Déu, que tot ho estima,
et convida a oblidar.
Quin dia dolç per néixer,
dia primer de maig.

PAVANA

El blau cobalt, el blau piscina,
un raig de tinta que es fa flor,

el blau que toca una pavana
de flautes dolces quan fa sol,

el blau dels ulls d'un rebesavi
que espurnejaven amb el foc,

el blau que et mira a cada ploma
del meu paó, tots els records

dels quatre blaus que du la capsa
de pinturetes, el blau fort

que es vol fer negre, el blau que rima
amb cau i amb pau, els blaus dels tons

amb què s'ordenen les muntanyes
amb nitidesa d'entreson,

un blau cendrós, el blau de cello
de tenir ganes de ser mort.

NARCÍS COMADIRA

PAVANA

Els dies passen de pressa.
Duen neguit i turment.
Des de l'aurora a la posta,
tots ballem al so del vent.

Solemnes, mirem enrere,
solemnes, cap endavant.
Mentre la música sona,
sempre, sempre, anem ballant.

Pro la música s'atura
—i molts no ho veuen venir—.
Així s'acaba la vida
i la dansa del destí.

Si hi havia hores felices,
ja ni tan sols són record.
El Desig i la Recança
—la música de la dansa—
se'ls ha endut l'esgarrifança
i el silenci de la mort.

Da capo.

IANNIS RITSOS TRADUÏT PER PAU SABATÉ

DE «EPITAFI» (VI)

És al maig que t'he perdut,
és al maig que m'has marxat,
al maig, que tant t'agradava,
que pujaves al terrat

i miraves i miraves
sense quedar-ne mai ple,
i munyies amb els ulls
la claror del món sencer,

i amb el dit ben estirat
d'una en una m'ensenyaves
les coses que veies, dolces
i boiroses i rosades,

i m'ensenyaves la mar
que lluny, com l'oli, lluí,
i els arbres i les muntanyes
a la blava mantellina,

i el que és petit i el que és pobre,
ocells, formigues i mates,
i aquells diamants que el càntir
al costat nostre suava.

Fillet meu, si m'ensenyaves
els estels i l'infinit,
jo ho veia tot més brillant
dins dels teus ulls blau marí.

I m'explicaves amb veu
d'home, calenta i afable,
tantes coses, que eren més
que els codolells de la platja.

I em deies que tot allò
tan bonic seria nostre,
i ara que t'has apagat
tota la llum se'ns és morta.

TERESA PASCUAL

ENTRE

El món i el lloc exacte, l'esperit,
el món i el sentiment, només un lloc,
la fissura invisible de les coses,

tan pròximes, tan lluny, les dues parts,
la bretxa que et manté, la doble junta,
la mida de la cinta que travesses.

La mida i l'ample exacte de la vela,
l'ample del vent i l'ample dins del vent,
la magnitud oculta de les coses,

l'interior, el món i el punt de vista,
la gravetat, el blau, la doble roda,
el calat de la bretxa que travesses.

ON

el punt de les amarres
on es fixen els llargs
que t'acosten a terra

la terra en què la brisa
es dispersa en el ferro
resistent del balcó

el balcó on aquell home
tirava el cigarret
als peus de la palmera

la palmera entremig
de l'enrenou i el trànsit
de qualsevol ciutat

la ciutat on et deixes
una llum de magrana
i un parell de vestits

els vestits d'una tela
que recorda el cotó
de la roba d'abans

l'abans en les amarres
on es nuguem els núvols
de color de rosella

Hui tornen ells,
veuen baixar el riu,
tot passa baix
i tot es veu menut
i res no importa més.

ADRIENNE RICH TRADUÏDA PER POL GUASCH

SUBMERGIR-SE EN EL NAUFRAGI

Havent llegit primer el llibre dels mites,
i carregat la càmera,
i comprovat el tall del ganivet,
em poso
la cuirassa de goma negra,
les aletes absurdes,
la màscara solemne i incòmoda.
Ho he de fer
no com Cousteau amb el seu
equip diligent
a bord del veler inundat de sol
sinó aquí, sola.

Hi ha una escala.
L'escala és sempre aquí
penjant innocentment
d'un costat del veler.
Sabem per què serveix,
nosaltres, els que l'hem utilitzada.
Fora d'això
és un tros de despulla marina,
un equipament qualsevol.

Baixo.
Es glaó rere es glaó i encara
l'oxigen m'inunda
la llum blava,
els àtoms cristal·lins
del nostre aire humà.
Baixo.
Les aletes em destorben,

llischo com un insecte escala avall
i no hi ha ningú
que em digui quan
comença l'oceà.

Primer l'aire és blau i després
és més blau i després verd i després
negre em desmaio però tot i així
la màscara és poderosa,
em bomba la sang amb força,
el mar és una altra història,
el mar no és una qüestió de poder,
he d'aprendre sola
a girar el cos sense esforç
en aquest element profund.

I ara: és fàcil oblidar
per què he vingut
entre tantíssims que sempre
han viscut aquí
batent els seus ventalls prisats
entre esculls de corall
i, a més,
és que es respira diferent, aquí baix.

He vingut per explorar el naufragi.
Les paraules són propòsits.
Les paraules són mapes.
He vingut a veure les destrosses que es van fer
i els tresors que perduren.
Projecto la llum de la llanterna
lentament pel costat
d'alguna cosa que és més permanent
que els peixos o les algues
el que m'ha portat aquí:
el naufragi i no la història del naufragi,

la cosa en si mateixa i no el mite,
el rostre ofegat que mira sempre fixament
el sol,
la prova de les destrosses
que la sal i el vaivé han castigat fins a convertir-la en aquesta bellesa deslluïda,
les costelles del desastre
que corben la seva afirmació
entre els ocupants indecisos.

Aquest és el lloc.
I soc aquí, la sirena de cabells negres
que onegen negres, el tritó encuirassat
Rodegem silenciosament
el naufragi,
ens submergim a la bodega del vaixell.
Jo soc ella: jo soc ell

el que té el rostre ofegat i dorm amb els ulls oberts,
el que té uns pits que encara suporten la pressió,
el que té una càrrega de plata, de coure, d'or, que descansa
obscurament en barrils mig inclinats
que es van podrint,
som els instruments mig destruïts
que en altres temps van tenir un rumb,
la bitàcola devorada per l'aigua,
la brúixola espatllada

Nosaltres som, jo soc, tu ets,
per covardia o per coratge,
aquell que descobreix el nostre camí
cap a aquest paratge
carregant un ganivet, una càmera,
un llibre de mites
on
no apareixen els nostres noms.

JÈSSICA FERRER ESCANDELL

DE «SOM ALS CORRALS» (SET)

Dos dones i una fura.
Dos tines i un pot d'aigua.
Taronges i un bon clot.
Comença es ritual
de fer-me es ventres nets.

Buidau-me sa matèria
que tenc dins es budells.
Ompliu-me amb aigua tèbia,
girau-me ses entranyes:

m'estrenyín contra es fruit
ses vostres mans.

GLÒRIA COLL

COM

oblidant per què, recorda com
e. e. cummings

com em besaves els peus com un regalim
de sang es filtrava pel llençol cap al matalàs
com repeties bona nit fluixet que no se senti com
et llepava la pell el melic els ulls i notava la coïssor
del grumoll a la gola com focs artificials a dintre
com em despertaves enmig del somni i era massa
tendra la nit encara o el matí tot just esquinçat
i et deia no com em feia mal el teu penis dur en l'orifici
mig clos però t'hi volia tot més com t'agradava
el meu nas fred l'olor de pomera la de ferro
la meva esquena com m'omplia del gust
de tu com vam follar tantes vegades
i m'és igual per què i m'és igual
per què i m'és igual per què

JOSEP PEDRALS

DE «CONFESSIÓ DEL GOLIARD» (5)

Per dir totes aquestes ximpleries
ens va molt bé d'usar la poesia,
que fuig del dir de sempre, del llenguatge eficaç,
i no pretén de ser racionalista
sinó que vol transmetre la notícia
enmig del seu mateix significat.

Hi ha uns personatges que ho exemplifiquen
amb tota claredat,
els clergues peregrins que, fa molts segles,
es van fer coneguts com goliards.
Eren homes d'estudi que en fugien
perquè la saviesa els va portar
a entendre que la vida era més vida
si estaven tot el dia
bevent, jugant, besant i bromejant.

La gràcia és que ho cantaven, ho escrivien,
i els seus poemes són ben fascinants
perquè són cultes, ben escrits i plens de ritme
però defugen l'estereotipat,
el món de regles, normes, preceptives,
i amb una vena anàrquica, bohèmia i instintiva
promouen que l'amor i el xeflis siguin guia
sense penediments ni covardia,
sense pesar.

Utilitzaven la llengua llatina
però amb còmputos sil·làbics de la llengua vulgar,
i sonen macarrònics, de per riure,

perquè pretenen ser una burleria
de l'academicisme refinat.

No queda clar si és cert o si és mentida
allò que han explicat,
la picaresca és part de l'homilia,
però queda molt clar que no és risible
per si mateix, sinó perquè és atac
a aquella hipocresia
que va exaltant les normatives rígides,
aquelles que ho són tant
que no les pot seguir ningú, que priven
de ser un home normal.

Són fans i seguidors del que predica
als Tessalonicencs la carta de sant Pau:
«Proveu-ho tot i quan en feu la tria
quedeu-vos amb el que us dóna bondat».
I proven i reproven, s'extasien
en una primavera voltada de companys,
i entenen que el que és bo és la companyia,
la primavera al cos, al cap la pítima
i a dins del cor, desitjos desfermats.

JOAN JOSEP CAMACHO GRAU

NEÓ TERMINAL

a galop
al cimall del cavall
a través de la planícia
d'herba fina
i grans roques vermelles
flanquejant
la terra sagrada
nu
de cos fibrós
i de llarga cabellera negra
rialler
amb l'arc de corda de tripa
i fletxes amb plomes de colors llampants
lliure
com els búfals pasturant
i el vol de les àligues al cel
cantant
les gestes de la tribu
i el poder dels déus del tòtem
il·luminat
per la intermitent llum blava
d'un anunci de neó
que es filtra pel finestrell
d'un estret recambró
assegut
en cadira de rodes
i rosegat pel temps
veient
al televisor
la cara dels avantpassats

que el criden pel nom
reflectint-se
en un cossi
a vessar de sang i femta
el fotograma terminal
en blanc i negre
de l'últim mohicà

PER LA CARA BÉ

aquí cadascú
posa pols a l'era
menys jo que pel dret
estic fent dreuera

no existeix del cert
prò me la crec vera
potser porta enlloc
un lloc sens barrera

el llorer mai dorm
la pedra s'hi espera
tothom hi fa dit
seré la rodera

DE «LA LOBOTOMIA DE PROUST» (IV)

M'alimento de la ciutat
de la flaire dels vianants
dels crits barrocs dels conductors
dels renills i els fems dels cavalls
dels petons dels enamorats
dels llibres dels il·luminats
del pol·len dels calaverots
i et perboco al damunt lector
vòmit púrpura de poema

VINE BÈSTIA

1
vine bèstia
tota nua
que la nit
ens espera
com refugi
d'animal

2
vine bèstia
que la por
que tragines
és el sexe
que t'inflama
les alforges

3
vine bèstia
del meu cor
que ta mare
no te vol
i et fa anar
endolada

4
vine bèstia
no te'n vagis
que les roses
ja són roges
com la sang
innocent

5

vine bèstia
que el meu monstre
de la jungla
vol ta carn
jovencella
de suburbi

6

vine bèstia
pel carrer
mar i llum
on la lluna
t'illumina
els ullals

7

vine bèstia
amb la pluja
del matí
trescant molla
pels barrancs
dels meus ulls

8

vine bèstia
sense mans
a furgar
amb la boca
els rostolls
del baix ventre

9

vine bèstia
que te xuclo
ben xuclada
la maduixa
del teu hort
descarnat

10

vine bèstia
indigent
que l'alosa
transvestida
marruqueja
a l'albada

11

vine bèstia
el diumenge
que et daré
un mosset
cru i salvatge
del meu fetge

12

vine bèstia
m'arrossego
amb els colzes
repelats
perquè em vegis
bé l'ossada

13
vine bèstia
deixondeix-te
cuinarem
bacallà
esqueixat
amb esperma

14
vine bèstia
a jugar-te
l'esclavatge
del teu coll
masegat
de besades

15
vine bèstia
dissident
cadenot
i manilla
del meu port
decadent

16
vine bèstia
com l'au fènix
ressorgeix
de la cendra
amb desig
renovat

17
vine bèstia
omplirem
les marranxes
de vi rus
i farem
festa grossa

18
bestiola
vine per
sant joan

bestiola
vine per
sant josep

19
vine bèstia
deixa't de
poesies
que relloguen
la caseta
de l'infern

20
vine bèstia
que el camí
ens partí
de tristor
com crostó
de pa dur

0
vine bèstia
tot lo món
te coneix
i ningú
vol gosar
dir ton nom

QUATRE CAMINS

si els senyors
t'han regalat
jornades dures
i t'han fet creure
imprescindible
i t'han vinclat
l'enteniment
amb metall fos
i t'han fet caure
i no t'aixequés
i tot fot fàstic
televisiu
i tot és odi
durant l'hivern
busca't per dins
l'interruptor
construeix-te
senderons cap
a tu mateix
para't un poc
a la cruïlla
del pensament
passa més dies
amb el paisatge
i en una fita
de primavera
assaja't sol
secretament
que l'esperança
arriba sola
damunt d'un carro
tirat per mules
quan menys l'esperes

FIRA RURAL

per a Hayden Carruth

Si no vas veure el gos de sis potes,
no hi fa res.
Nosaltres sí, i s'estava en un racó.
Pel que fa a les potes de més,

t'hi acostumaves de seguida
i pensaves en altres coses.
Com ara: quina nit tan freda i fosca
per anar a la fira.

Llavors l'amo va llançar un bastó
i el gos hi va córrer al darrere
amb quatre potes; les altres dues li penjaven,
i una noia va xisclar enriolada.

Estava borratxa, com l'home
que li feia petons al coll.
El gos va agafar el bastó i ens va mirar.
Vet aquí tot l'espectacle.

PROCEDÈNCIA DELS TEXTOS

«Metempsicosi», de Lola Miquel, és el primer monòleg del llibre *Mata'm psicosi* (Tushita Edicions).

Els dos poemes d'Eduard Olesti surten de *Sarcop* (Galerada), premi Amadeu Oller 2022.

«Per l'aniversari de Rakhmàninov» és un dels *Poemes de l'hora de dinar* de Frank O'Hara (Edicions de 1984), traduïts per Xènia Dyakonova.

Wang Ji, borratxo xinès del segle vi, és un dels esplèndids poemes que recull Manel Ollé a *Les arts xineses de l'ebrietat* (Vibop Edicions).

Els poemes de Carles Rebassa són del volum *El Caire Formentera* (Edicions 62), xx premi de poesia Sant Cugat a la memòria de Gabriel Ferrater.

«Solsona», de Misael Alerm, és de *Caminava amb uns amics* (Tushita Edicions). Salut i anarquia.

L'ècfrasi de Joan Manuel Homar surt del llibre *Ningú* (Viena Edicions), premi Vila de Martorell 2022.

Els poemes escrits per Miquel Àngel Llauger són del llibre d'Eavan Boland *Sal oceànica* (Salze Editorial) i de *Llum de cançó* (Edicions 62), lix premi de poesia Ausiàs March de Gandia.

La «Pavana» de Narcís Comadira és d'*Els moviments humans* (Edicions 62).

L'epitáfios de Iannis Ritsos l'ha traduït en Pau Sabaté a *Epitafi* (Saldonar), i això que li devem.

Els poemes de Teresa Pascual són del volum *Tot passa baix* (LaBreu Edicions).

«Submergir-se en el naufragi» dona títol a un llibre d'Adrienne Rich que ha traduït Pol Guasch (Edicions Poncianes).

El cicle matancer «Som als corrals» és del llibre *Som aquí*, de Jèssica Ferrer Escandell (AdiA Edicions, Cafè Central, LaBreu Edicions i Edicions del Buc), 7è premi Francesc Garriga.

El poema de Glòria Coll és del volum *A través* (LaBreu Edicions), premi de poesia Jocs Florals de Barcelona 2022.

La *Confessió del goliard* de Josep Pedrals l'ha publicada Vibop Edicions.

Els poemes de Joan Josep Camacho Grau surten de l'antologia *A recer de les gosses hipodèrmiques*, a cura de Guim Valls i Rafael Cruz (Documents Documenta). Gràcies.

La fira de pagès és el poema de clausura d'*Hotel Insomni*, de Charles Simic, traduït per Marta Pera Cucurell (Edicions del Buc).

SUMARI

JOCS FLORALS DE BARCELONA 2023

- 5 **Bases**
Premi de Poesia Jocs Florals de Barcelona 2023
- 7 **Obres presentades**
- 11 **Acta dels mantenidors**
Premi de Poesia Jocs Florals de Barcelona 2023
- 12 **Valoració de la presidenta dels mantenidors**
Xènia Dyakonova
- 16 **Glossa**
Lucia Pietrelli
- 19 **Premi de Poesia Jocs Florals de Barcelona 2023**
Fosca negra de Joan Tomàs Martínez Grimalt
- 30 **Referència històrica**
Record de Francesc Vicent Garcia, Rector de Vallfogona.
Albert Rossich
- 34 **Balanç poètic 2022**
Maria-Arboç Terrades
- 44 **Antologia de poesia publicada el 2022**
Maria-Arboç Terrades

JOCS FLORALS
DE BARCELONA
2023



Ajuntament
de Barcelona